

Minnesanteckningar Naturvårdsgruppsmöte 2011-09-16 i Mark

Deltagare:

Svante Brandin Marks kommun
Marie Nyberg Marks kommun
Kerstin Furst Marks kommun
Karl Edlund Uddevalla kommun
David Alfredsson Uddevalla kommun
Anders Gustafson Kungsbacka kommun
Daniel Helsing Kungsbacka kommun
Maria Olsson Kungsbacka kommun
Jeanette Wadman Trollhättans Stad
Jörgen Olsson Trollhättans Stad
Maria Magnusson Lerums kommun
UllaCarin Lundgren Lerums kommun
Matilda Schön Svenljunga kommun

Marit Hedlund Strömstad kommun
Karin Meyer Härryda kommun
Anita Sjöstrand Härryda kommun
Emma Nevander Borås Stad
Kjell Johansson Borås Stad
Peter Rydén Borås Stad
Emil Jessen Göteborgs Stad
Evelina Eriksson Göteborgs Stad
Hannes Nilsson Göteborgs Stad
Stellan Andersson Alingsås kommun
Lars Johansson Länsstyrelsen Västra Götaland
Linda Ternström Hållbar utveckling Väst

- **Skötsel av naturreservat**

Svante och Marie hälsar oss välkomna till Mark och berättar om naturreservaten i Marks kommun.

Efterföljande gruppdiskussion berör skötseln av naturreservat i samtliga deltagande kommuner med avseende på budget, skötselansvar, antal naturreservat och om det är kommunen eller djurägarna som söker betesstödet. Sammanställning finns i bilaga 1.

- **Samarbetsmodell för naturvärden**

Lars Johansson från Länsstyrelsens landsbygdsenhet berättar om en modell som de använder för att föra dialog om naturvärdena inom ett område. Modellen går ut på att gemensamt titta på ett område och diskutera värden i fältskikt, buskskikt, trädskikt och kultur. Varför finns värdena där och hur de skulle kunna utvecklas mer?

- **Ledningsdragningar**

Kommunerna markerar vandringsleder på olika sätt. Färgmarkering, höjd på markeringar och lösningar diskuterades.

- **Rundvandring i kulturreseptatet Ramsholmens odlingslandskap**

Marie, Svante och Kerstin berättade om reservatet och tankarna kring natur- kontra kulturreseptat. Problematik kring olika viljor med naturreservatet framfördes. Fältmodellen som Lars berättat om tidigare under dagen om testades ute i reservatet.

- **Avtal med djurhållare**

Uddevalla presenterade två exempel på avtal med privata djurhållare i reservat. Erfarenheter från deltagarna lyftes upp utifrån avtalen.

- **Nästa möte i naturvårdsgruppen**

16 november 2011 i Trollhättan. Borås bjöd också in gruppen att under våren 2012 komma och titta på praktiskt naturvårdsarbete i Borås.

/Linda Ternström

BILAGA 1 Sammanställning över skötselansvar och budget för naturreservat

Kommun	Antal reservat	Budget	Skötselansvar	Övrigt
Uddevalla	26 totalt 13 som kommunen sköter skötseln för. Största 1300 ha	800 000 i kommunbidrag (varor och tjänster, ej löner) + ca 400 000 i betesstöd till djurhållarna (i flera fall söker kommunen skötselbidrag, ger bättre styrning men kan innebära att om någon missköter sig blir kommunen av med allt stöd.	Tekniska kontoret med arbetslag	
Mark	5 som sköts av kommunen	500 000 kr	Teknik och service via arbetslag från LOAM	Bjuder in politiker att vara med och slå med lie i vissa reservat samt en naturskyddsföreningen som slår i ett reservat.
Borås	5 kommunala reservat + 1 länsstyrelsereservat där man sköter kommunala delen	200 – 400 000 kr per reservat	Lokalförsörjningskontoret, Skogsavdelning Ca 70 OSA, 4 OSAlag på heltid i reservaten, i stort sett alla jobb För nya reservaten läggs tjänster som måste köpas in i budgeten. Spelreglerna har ändrats eftersom man nu behöver betala OSA.	Före beslut om reservat tas bestäms budgeten (200-400 000 kr/reservat – allt: löner, arbetskraft tjänster reservat). Styrgrupp som följer upp arbetet i reservaten. Noga att skötselplanerna revideras ofta när en del saker som inte fungerar behöver förändras. Samma ersättning till bonden för djuren oavsett om betesstöd eller inte eftersom skötselplanen inte alltid stämmer överens med EUreglerna
Kungsbacka	Sköter inget reservat, 16 naturreservat inget			

	kommunalt			
Härryda	1 kommunalt bildat naturreservat, 1 som länsstyrelsen bildar men som kommunen förvaltar	Ingen specificerad reservatsbudget, men ungefär 100 000 kr.	2 servicelag som jobbar, ett OSAlag och ett FAS tre (de hjälper också till med mycket annat i kommunen, framförallt höst och vår som hjälpen finns)	Kommunala pengar för skötsel och 1 betesavtal (finns bara 1 som har betesdjur- som själv söker EU-bidrag). Var gör man av det som man har röjt? Hämtningen fungerar inte. Ska revidera skötselplaner för Gallhåla. Gränsutsättning för reservat har varit viktig fråga.
Svenljunga	Inga kommunala reservat alls, 7 länsstyrelsen varav hälften gamla naturminnen. Ett reservat som ska utökas (länsstyrelsen), + ev ett öringsreservat som kommer. Sköter inga reservat i dagsläget.			
Strömstad	Kommunen har stora skyddade ytor men bara 1 kommunalt reservat som bildades 2009 inte särskilt skötselkrävande			
Trollhättan	3 kommunala naturreservat och 4 statliga (varav 1 på kommunens mark där kommunen sköter)	LONA till mycket av istandsättningsåtgärder. Tätortsnära – 300 – 400 000 kr som används framförallt till stigar och friluftslivsåtgärder.	De kommunala reservaten sköts av parkförvaltningen. Vid bildandet av de två senaste försökte kostnaderna specificeras	Ingen tydlig budget för avtal med betesdjur – nollsumme med bidrag/vad man kan få ut av reservatet. Men djurhållaren söker

			<p>men politiken sa inom ram.</p> <p>Praktiska skötseln – arbetsmarknadslag 3 st. varav 1 skogslag – men samma problem som i Härryda – gör jobb på t ex kommunala bostadsbolagen där de får betalt.</p> <p>Har ett naturvårdslag under miljöförvaltning med praktisk skötsel, men ansvaret eg på parkförvaltningen.</p> <p>Det statliga som vi sköter ligger inte på avdelningen för hållbar utveckling.</p>	<p>själv direkt stöd.</p> <p>Vill diskutera hur man löser tillsynsansvaret för skötselplaner och hur man får politiker förstå att naturvård kostar?</p> <p>Svårt jobba långsiktigt</p>
Lerum	Under bildande ett ravinlandskap som ska betas.		<p>Parkenhet under teknisk service som ska sköta</p>	<p>Hur ska skötseln skötas, vem ska ha tillsyn etc.</p> <p>Diskussion om hur avtal ska skötas.</p> <p>Har entusiastiskt djurägare vilket är en stor fördel. Betet är igång innan reservatet är beslutat.</p>
Göteborg	Ett dussin reservat, alla utom ett är statliga men sköter dem på kommunens marker.	Svårt att få budgeten gå ihop.		<p>Nu när egna reservat ska bildas funderar man över ansvarsfördelning.</p> <p>Intressant om tillsyn och vem ska ha hand om prövning.</p>
Alingsås	13 reservat, 4 kommunala Sköter de 4 kommunala		<p>Hade tidigare 40 OSA men numera 2 på deltid + två naturvårdare, men de dras till annat. Park- och naturförvaltningen har ansvar för skötsel och tillsynen ligger på</p>	<p>LRF konsult ombuden ligger ofta lågt med intrångsersättningar etc. vilket gör att det drar ut på tiden och det blir svårt för markägarna.</p>

			<p>miljökontoret.</p> <p>Västkuststiftelsen är med och förvaltar på vissa reservat.</p> <p>Något reservat – Alingsås llerade ängsgrupp – åker till några platser.</p>	
--	--	--	---	--